

**ПОЛТАВСЬКА ДЕРЖАВНА АГРАРНА АКАДЕМІЯ
НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ ЕКОНОМІКИ, УПРАВЛІННЯ,
ПРАВА ТА ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ
КАФЕДРА ПІДПРИЄМНИЦТВА І ПРАВА**

Навчального-наукового інституту економіки,
управління, права та інформаційних технологій

**III Міжнародна науково-практична конференція
(заочна форма)
«ФОРМУВАННЯ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ
ПІДПРИЄМНИЦЬКИХ СТРУКТУР В РАМКАХ
ІНТЕГРАЦІЇ ДО ЄВРОПЕЙСЬКОГО ПРОСТОРУ»**

м. Полтава, 24 березня 2020 року

УДК 330.15:334.723
ББК 65.291.5

Матеріали III Міжнародної науково-практичної конференції (заочна форма) «Формування та перспективи розвитку підприємницьких структур в рамках інтеграції до європейського простору» – Полтава, 2020. – 345 с.

У матеріалах конференції розглядаються аспекти методології і практики управління господарської діяльності підприємств в рамках інтеграції до європейського простору.

Збірник розрахований на науково-педагогічних працівників, аспірантів, студентів вищих навчальних закладів, фахівців практиків. Матеріали друкуються мовою оригіналів. За виклад, зміст і достовірність матеріалів відповідають автори.

Голова організаційного комітету:

Махмудов Х. З. – доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри підприємництва і права Полтавської державної аграрної академії.

Члени організаційного комітету:

Калашник О.В. – секретар конференції, кандидат технічних наук, доцент, доцент кафедри підприємництва і права Полтавської державної аграрної академії.

Галич О. А. – кандидат економічних наук, професор, директор навчально-наукового інституту економіки, управління, права та інформаційних технологій Полтавської державної аграрної академії.

Михайлова О. С. – кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри підприємництва і права Полтавської державної аграрної академії.

Писаренко С. В. – кандидат сільськогосподарських наук, доцент, доцент кафедри підприємництва і права Полтавської державної аграрної академії;

Мороз С. Е. – кандидат педагогічних наук, доцент кафедри підприємництва і права Полтавської державної аграрної академії.

Кальян О. С. – кандидат юридичних наук, доцент, професор кафедри підприємництва і права Полтавської державної аграрної академії.

*Лега О. В.,
к.е.н., доцент, доцент кафедри бухгалтерського обліку
та економічного контролю,
Яловега Л. В.,
к.е.н., доцент кафедри бухгалтерського обліку та економічного
контролю,
Прийдак Т. Б.,
к.е.н., доцент кафедри бухгалтерського обліку та економічного
контролю,
Полтавська державна аграрна академія
м. Полтава, Україна*

РЕТРОСПЕКТИВНИЙ АНАЛІЗ ОПОДАТКУВАННЯ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ТОВАРОВИРОБНИКІВ

Постійне редагування Податкового Кодексу України та реорганізація Податкової служби певним чином вплинули на фінансову політику держави й підприємств аграрного сектору, зокрема, тому питання оподаткування сільськогосподарських підприємств набрали більш чіткого вираження.

Спеціальний режим оподаткування сільськогосподарських товаровиробників у формі фіксованого сільськогосподарського податку (ФСП) виник у порядку експерименту в 1998 р. у трьох регіонах України: Глобинському районі Полтавської області, Старобешівському районі Донецької області та Ужгородському районі Закарпатської області, а починаючи з 01.01.1999 р. його поширено на всій території країни [1].

Ретроспективний аналіз змін в податковому законодавстві для аграрного сектора показав:

- прийняття Закону України «Про фіксований сільськогосподарський податок» № 320 від 17.12.1998 р. [2] запроваджено ФСП як інструмент стимулювання сільськогосподарського виробництва;

- скасування можливості сплати податку у натуральній формі та поширення дії спрощеної системи оподаткування на рибницькі, рибальські та риболовецькі господарства. Відтак об'єкт оподаткування було доповнено землями водного фонду, які використовуються зазначеними господарствами для розведення, вирощування та вилову риби у внутрішніх водоймах (озерах, ставках та водосховищах). Ставка податку встановлювалась на рівні – 1,5 % грошової оцінки одиниці площі ріллі по областях та АР Крим [3];

- з переліку податків та зборів, які заміщав фіксований сільськогосподарський податок виключались збір до Фонду для здійснення заходів щодо ліквідації наслідків Чорнобильської катастрофи та соціального захисту населення та збір до Державного інноваційного фонду через їх скасування; для отримання статусу платника ФСП сума, одержана сільгосппідприємством від реалізації сільськогосподарської продукції власного

виробництва та продуктів її переробки за попередній звітний (податковий) рік мала перевищувати 75 % (а не 50%) у загальній сумі валового доходу; дію ФСП було продовжено до 1 січня 2009 року [4];

- протягом 2005 року сільгоспвиробники – платники ФСП збір на обов'язкове пенсійне страхування визначали окремо за спеціальною ставкою від об'єкта оподаткування для найманих працівників, зайнятих у виробництві сільськогосподарської продукції. Спеціальна ставка визначалася у відсотках до загальновстановленої ставки у розмірі 32%. У цьому ж році зі складу ФСП було виведено збір на обов'язкове соціальне страхування; збір на будівництво, реконструкцію, ремонт і утримання автомобільних доріг загального користування України; збір на обов'язкове державне пенсійне страхування [5]. В кінці 2006-го року сільгоспвиробникам було надано пільгу щодо податку з власників транспортних засобів та інших самохідних машин і механізмів, що фактично виводило даний податок зі складу ФСП [5].

Починаючи з 2011 року правове регулювання даного податку здійснювалося ПКУ [6]. Відповідно п. 14.1. ст.14 ФСП - це податок, який справляється з одиниці земельної площі у відсотках від її нормативної оцінки та сплата якого замінює сплату окремих податків і зборів.

Із 01.01.2015 р., платники ФСП автоматично стали платниками єдиного податку четвертої групи.

У табл. 1 узагальнено зміни, що відбулися у справлянні ФСП (до 01.01.2015 р.) та єдиного податку 4 групи (з 01.01.2015 р.).

Таблиця 1

Аналіз змін, що відбулися у справлянні ФСП (до 01.01.2015 р.) та єдиного податку 4 групи (з 01.01.2015 р.).

Станом на 01.01.1999 р.	Станом на 01.07.2009 р.	Станом на 01.01.2011 р.	Станом на 01.01.2015 р.	Станом на 01.01.2016 р.	Станом на 01.01.2017 – 01.01.2020 рр.
Назва податку					
Фіксований сільськогосподарський податок			Єдиний податок 4 групи		
Об'єкт оподаткування					
площа сільгоспугідь, переданих сільгосптоваровиробнику у власність або наданих йому у користування, в т.ч. на умовах оренди		площа сільгоспугідь (ріллі, сіножатей, пасовищ і багаторічних насаджень) та/або земель водного фонду (внутрішніх водойм, озер, ставків, водосховищ), що перебуває у власності сільськогосподарського товаровиробника або надана йому у користування, у тому числі на умовах оренди			
	площа земель водного фонду, які викорис-товуються рибницькими та рибальськи-ми gospodar-ствами для				

Матеріали III Міжнародної науково-практичної конференції (заочна форма) «Формування та перспективи розвитку підприємницьких структур в рамках інтеграції до європейського простору», 2020

Станом на 01.01.1999 р.	Станом на 01.07.2009 р.	Станом на 01.01.2011 р.	Станом на 01.01.2015 р.	Станом на 01.01.2016 р.	Станом на 01.01.2017 – 01.01.2020 рр.
	розведення, виросування та вилову риби у внутрішніх водоймах				
База оподаткування					
грошова оцінка сільгоспугідь, проведена станом на 01.07.1995 року		Нормативна грошова оцінка сіль- госпугідь, проведена на основі обчис- лення роз- міру рентних доходів станом на 01.07.1995 р.	нормативна грошова оцінка ріллі в АР Крим або в області, з урахуванням коефіцієнта індексації, визначеного за станом на 1 січня базового податкового (звітного) року відповідно до порядку, встановленого розділом XII ПКУ.		
Ставки податку					
Для ріллі, сіножатей і пасовищ (для всіх платників, крім тих, що здійснюють діяльність у гірських зонах та на поліських територіях)		рілля, сіножаті і пасовища (крім ріллі, сіножатей і пасовищ, розташованих у гірських зонах та на поліських територіях, а також ріллі, сіножатей і пасовищ, що перебувають у власності сільськогосподарських товаровиробників, які спеціалізуються на виробництві (виросуванні) та переробці продукції рослинництва на закритому ґрунті, або надані їм у користування, у т.ч на умовах оренди)			
0,5	0,15	0,15	0,45	0,81	0,95
	для земель вод- ного фонду, які використо- вуються риб- ницькими та рибальськими господарствами для розведення, виросування та вилову риби у внутрішніх водоймах	для земель водного фонду (внутрішніх водойм, озер, ставків, водосховищ)			
	0,45	0,45	1,35	2,43	
Для ріллі, сіножатей і пасовищ (для платників податку, які здійснюють діяльність у гірських зонах та на поліських територіях)					
0,3	0,09	0,09	0,27	0,49	0,57
для багаторічних насаджень		для багаторічних насаджень (крім багаторічних насаджень, розташованих у гірських зонах та на			

Станом на 01.01.1999 р.	Станом на 01.07.2009 р.	Станом на 01.01.2011 р.	Станом на 01.01.2015 р.	Станом на 01.01.2016 р.	Станом на 01.01.2017 – 01.01.2020 рр.
		поліських територіях)			
0,1	0,03	0,09	0,27	0,49	0,57
		для багаторічних насаджень, розташованих у гірських зонах та на поліських територіях,			
		0,03	0,09	0,16	0,19
		для ріллі, сіножатей і пасовищ, що перебувають у власності сільськогосподарських товаровиробників, які спеціалізуються на виробництві (виращуванні) та переробці продукції рослинництва на закритому ґрунті, або надані їм у користування, у тому числі на умовах оренди,			
		1	3	5,4	6,33
Умови переходу					
а) діяльність у сфері сільського господарства					
	та рибальства				
б) наявність у власності або в користуванні (наприклад в оренді) сільськогосподарських угідь		б) наявність у власності або в користуванні (наприклад в оренді) сільськогосподарських угідь та/або земель водного фонду			
	чи земель водного фонду				
в) частка доходу, одержана від реалізації сільськогосподарської продукції власного виробництва та продуктів її переробки за попередній податковий (звітний) рік має становити від загальної суми доходу за цей самий період:					
не менше 50 %	не менше 75 %				

Таким чином, система оподаткування сільськогосподарських підприємств із 2015 року зазнала суттєвих змін: об'єднано єдиний податок із фіксованим сільськогосподарським податком, змінено базу оподаткування єдиним податком 4 групи, суттєво зросли ставки податку. Процес трансформації ФСП у єдиний податок четвертої групи пов'язаний із поступовою втратою його регулятивної функції та підсиленням його фіскального значення. Тут прослідковується як бажання уряду підвищити рівень доходів бюджету, так і факт того, що ставки і база оподаткування протягом довгого періоду не переглядались і не приводились у відповідність до існуючих економічних умов.

Список використаних джерел:

1. Як звітують та сплачують податок єдинники четвертої групи. URL: <https://news.dtki.ua/ua/simple/corporate-single-tax/36212>. (дата звернення 10.02.2020).
2. Про фіксований сільськогосподарський податок: Закон України № 320-IV від 17 грудня 1998 р. Верховна Рада України. URL: <http://www>.

zakon.rada.gov.ua. (дата звернення 10.02.2020).

3. Про внесення змін до Закону України «Про фіксований сільськогосподарський податок»: Закон України № 659-IV від 03 квітня 2003 р. URL: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/659-15> (дата звернення 10.02.2020).

4. Про внесення змін до деяких законів України щодо регулювання діяльності в аграрному секторі економіки: Закон України № 974-IV від 19 червня 2003 р. URL: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/974-15>. (дата звернення 10.02.2020).

5. Вдовиченко А. Історія спрощеної системи оподаткування для сільськогосподарських підприємств України. URL: <https://ngoipr.org.ua/blog/istoriya-sproshhenoyi-sistemi-opodatkuвання-dlya-silskogospodarskih-pidpriyemstv-ukrayin/> (дата звернення 10.02.2020).

6. Податковий Кодекс України від № 2755-VI від 02 груд. 2010 р. *Верховна Рада України*. URL: <http://www.zakon.rada.gov.ua>. (дата звернення 10.02.2020).

7. Лега О. В., Яловега Л. В. Динаміка нормативного забезпечення оподаткування сільськогосподарських товаровиробників. *Інноваційна економіка*. 2016. № 1-2. С. 103-109.

*Липій Є. А,
к. юрид. н., доцент кафедри підприємництва і права,
Кальян С. Є.,
д.політ.н., професор кафедри
гуманітарних і соціальних дисциплін
Полтавська державна аграрна академія, м. Полтава*

ПОЛІТИКО-ПРАВОВИЙ АСПЕКТ АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВОГО ЗАХИСТУ ПЕРСОНАЛЬНИХ ДАНИХ ГРОМАДЯН

Зміст основних прав людини визначено Конституцією України, зокрема стаття 32 гарантує недоторканість особистого життя, що також стосується збирання інформації про особу. Зазначене право конкретизоване законом України «Про захист персональних даних», проте цей закон містить, здебільшого, декларативні норми і не встановлює ефективного механізму гарантування безпеки обігу та обробки персональних даних. Бази персональних даних сьогодні формує широке коло суб'єктів, до яких належать як фізичні, так і юридичні особи: підприємства, установи організації різних форм власності. Багато осіб зазнають шкоди через «витік інформації» з цих баз, тому така ситуація потребує термінового законодавчого врегулювання.

Україна відстає майже на чверть століття як з укладанням міжнародних угод, так і з упровадженням відповідних норм міжнародного права. Так, Конвенція 1981 року Ради Європи № 108 «Про захист осіб у зв'язку з автоматизованою обробкою персональних даних» була ратифікована тільки 06